

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe jum. an . . . 12 „
Pe 1 lună . . . 2 „

Nr. de Duminecă
Pe un an 4 Cor. — Pen-
tra România și America
10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
un 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 20.

INSERȚIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se ina-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Regim condamnat.

(*) Guvernul maghiar cheltuește anual câteva sute de mii pentru »informarea presei în străinătate«, iar cât despre presa din patrie, iată ce a spus Lengyel Zoltán în adunarea poporală din Dobrișin:

»Când vine un guvern nou, editorii (de ziare) aleargă la el și țin mâinile. Guvernul le dă solda, ca presa aceasta să facă șapoi opinie favorabilă guvernului și astfel în cercuri se aleg candidații guvernului cari sprijinesc guvernul. Până acum guvernul ținea în ziendă 50—60 ziare, acum a mltuit 110 ziare, după cum am dovedit. Unul mințește mai tare decât celalalt. Organismul de presă, întreținut de guvern falsifică totuși, iar despre evenimentele din străinătate și despre mișcările liberale publicul maghiar află numai ceea ce-i comunică ministerul. Despre luptele noastre din parlament și despre vorbările noastre presa mltuită de guvern publică două-trei rânduri. Stărei acesteia mizerabile trebuie să i se facă sfârșit (aprobări furtunoase)«.

Chiar dacă n'am ști, de mult, că așa stau lucrurile, nici atunci n'am avea motiv să ne îndoim de spusese lui Lengyel Zoltán. D'un șir întreg de ani el trăiește în presa maghiară, însuși e ziarist și ne aducem aminte, că nainte cu vre-o patru ani demascase chiar pe colegii săi kossuthiști cari intraseră în solda — guvernului.

Dacă a putut să mituiască însă atâtea ziare din țară, guvernul unguresc n'a fost tot așa de norocos în străinătate. De când e coaliția la putere, am avut prilej să reproducem nu odată articole din cele mai mari ziare universale, articole în care se

condamnă în chipul cel mai hotărît regimul kossuthist. În același timp se scotea în evidență dreptatea cauzei naționalităților. Iar dacă se întâmplă ca agenții din străinătate ai guvernului să reușească să strecoare în vre-un ziar ori revistă câte un articol favorabil regimului unguresc, venea iute câte o întâmpinare, care reducea la adevărata valoare toate minciunile și perversitățile kossuthiste, cum s'a întâmplat, acum de curând în revista engleză *The Outlook*.

Pășirea pe teren alui Björnson, Tolstoi, Delbrück, Lederer și alți campioni ai libertății popoarelor a dat lovitura de grație tuturor uneltirilor agenților mituiți. Zadarnic guvernul a angajat pe Vészi, fostul drabant, care dinaintea urgiei kossuthiste se retrăsese la Berlin, zadarnic i-au pus la dispoziție lui Ovári bani, să scoată broșuri și să apere — mișelile, azi întreaga străinătate este în clar cu cele ce se petrec în Ungaria, isprăvile regimului feudal: vărsările de sânge jandarmerești, precum și prigonirile contra presei naționalităților, sunt bine cunoscute în Europa întreagă.

Trebuie să constatăm însă, și asta va fi simțind-o și guvernul, că nici odată străinătatea nu le-a fost mai ostilă maghiarilor de cum este acum. Și Aerenthal le-a spus-o și în delegațiuni: zadarnic s'ar încerca să se explice și apere chiar pe cale diplomatică și prin consulate, asta nu se poate!... Ziare ca »Temp« în Franța, »Times« în Anglia, »März« în Germania, nu se pot câștiga decât prin — dreptatea cauzei. Nici chiar între corzarii mituiți ai guvernului nu

există însă vre-unul care să îndrăznească să afirme, în străinătate, că la Cernova, Satu-lung (Chior) și în comitatul Aradului jandarmii au săvârșit fapte laudabile ori că la Pánade honvezii iar la Cristian husarii maghiari au escelat prin virtuți militare și creștinești. Tot așa, nu se pot ascunde nici condamnările atâtor ziariști români și slovaci.

Iar cât despre activitatea pe cale legislativă, au declarat-o doar însuși cei doi corifei, *Andrássy* și *Apponyi*: tendința este mai presus de toate a despoia naționalitățile și de puținele drepturi ce mai au!

Nu e deci decât foarte firesc ceea ce s'a întâmplat Duminecă în Boemia, unde s'au ținut, d'odată, în aceeași oră și după același program, 730 de adunări de protestare contra regimului kossuthist din Ungaria. Cei cari primiseră cu atâta căldură pe *Hlinka*, cei cari au avut primele legături cu Björnson, au mers mai departe și au aranjat contra guvernului unguresc demonstrațiuni cum nu s'au mai pomenit decât în România, nainte de aceasta cu patru-spre-zece ani, când cu *procesul Memorandumul*...

Și să distingem bine lucrurile: dupăcum nici în meetingurile istorice din România nu contra Ungariei ori a poporului maghiar s'a agitat, tot așa și în adunările din Boemia, o mărturisesc asta și ziarele guvernamentale, s'a condamnat numai regimul de teroare din Ungaria și s'a trimis cuvânt de încurajare naționalităților, a căror luptă are întreaga simpatie a lumii culte.

În adunările cehe a mai fost și un mo-

FOIȚĂ ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

Scrisori de-ale lui Flaubert.

Traducere de Lucreția Russu-Sîrianu.

Cătră Mme X...

9 August 1846. Noaptea de Sâmbătă spre Duminecă.

Cerul e senin; luna lucește. — Aud cântecul marinatilor cari ridică ancora pentru a pleca cu valurile cari vin. Nici un nor, nici un vânt. Riviera e albă în lună, neagră în umbră. Fluturii se joacă în jurul luminei mele, și parfumul nopții îmi intră prin fereastra deschisă. Și tu, dormi tu? — Ești la fereastra ta! Te gândești tu la acela, care se gândește la tine? Visezi tu? care e culoarea gândurilor tale? — Sunt opt zile de când am făcut frumoasa noastră plimbare în pădurea de Boulogne. Ce abis dela aceea zi încoace!

Aceste ore încântătoare, pentru ceilalți fără îndoielă, s'au strecurat ca cele precedente și cele viitoare, dar pentru noi a fost un moment rădăcină al cărui reflex ne va lumina totdeauna inimile. Erau momente frumoase de bucurie și de gingășie, nu-i așa, sărmanul meu suflet? Dacă aș fi bogat aș cumpără trăsura aceea și aș pune-o în remisa mea fără să mă mai servesc de ea. — Da, volu reveni, și cât de curând, căci mă gândesc la tine mereu, necontenit visez de chipul tău, de umerii tăi, de gâtul tău alb, de sursul tău, de vocea ta pasionată, violentă și dulce totodată ca un strigăt de amor.

Ți-am spus-o mi-se pare, că vocea ta e ce iubesc mai presus de orice.

În dimineața asta am auzit factorul, un moment mare pe cheu. Azi a întârziat. Ce imbecil e cu gulerul lui roșu, fără a ști face să bată inimele! Mulțumesc pentru buna ta scrisoare, dar nu mă iubi, atât îmi faci rău! Lasă-mă ca eu să te iubesc, eu; tu nu și ai așadară că a iubi prea mult aduce nenorocire pentru amândoi; e întocmai ca acei copii cari au fost prea mult desmerdați când erau mici, mor tineri; viața nu e făcută pentru acela; fericirea e o monstruositate! pedepsii sunt celce o caută.

Mama mea ieri și alaltăieri a fost într'o stare înspăimântătoare, avea halucinațiuni funebre. Mi-am petrecut timpul lângă ea. Tu nu și ce sarcină e a purta singur o asemenea desperare. Aduți aminte de aceste șire dacă vre-odată te vei simți cea mai nefericită femeie din lume. Este un ce, care e mai mult decât poate fi, gradul sub care e moartea sau nebunia furioasă.

Înainte de-a te cunoaște eram calm, am devenit așa. Am mers cu recitându-mi un sistem particular făcut pentru un caz special. Am luptes totul în mine, separat, clasat așa de bine, încât n'a fost până atunci nici o epocă în existența mea, când eram mult mai liniștit, pe când toată lumea dincontră găsea că acum sunt de plâns.

Tu ai venit pentru a-mi mișca sufletul cu vârful degetelor tale.

Drojdia veche începui a fierbe din nou, lacul inimii mele a tresărit. Dar aceasta e pentru ocean viforului? Iazul dacă-i turburi nu exală decât mirosuri nesănătoase.

Trebuie să te iubesc, pentruca să ți-o spun aceasta.

O, uită mă dacă poți, smulge-ți inima cu amândouă mâinile și calcă pe ea pentru a o face să uite înlăpăirea ce-am lăsat-o acolo. — Haida, nu te supăra.

Mania deplorabilă a analizei mă obosește. Mă îndoiesc de toate și chiar de îndoiala mea. — Tu mai crezut tinăr și eu sunt bătrân. — Adeseori am vorbit cu bătrânii despre plăcerile de aici, și am fost surprins totdeauna de entuziasmul ce le reanima atunci ochii lor stinși; precum și de aceea că nu erau surprinși de felul meu de a fi și repetau:

— La etatea d-voastră! la etatea d-voastră! d-voastră, d-voastră! — Cum se ridică exaltația nervoasă, fantasia spiritului, emoția momentului, îmi va rămânea puțin.

Iată omul în duplicitatea lui. — Nu sunt făcut pentru desfătare. — Nu trebuie înțeleasă această frază fără de vederi mai înalte, ci simțind intensitatea metafizică. — Îmi zic întotdeauna că îți cauzez nenorocire că fără mine viața ta n'ar fi fost tulburată, că va veni o zi când ne vom separa, (și mă îndignez dela început.) Atunci îmi vine greață de viață și un disgust nemi auzit de mine însumi, și o gingășie creștinească pentru tine.

Nu e definit dacă cerul e din cauza stelelor sale, marea din cauza picăturilor sale de apă și inima din cauză lacrimilor sale.

Numai că e mare, iar restul e mic. — Mint eu? Reflectează, silește-te de a fi calmă.

Una sau două fericiri o umple, dar toată miseria umanității își poate da întâlnire; trăiesc ca oașpeți aici.

ment nou: s'a trimis, în limba ungurească, o adresă de simpatie lui *Benedek János* și celorlalți trei deputați unguri, cari au avut bărbăția să înfrunte curentul șovinist și să manifeste simpatie pentru dreptatea cauzei naționalităților... Un fel de înfrățire aceasta între elementele democratice, un semn de atenție ce se pune în urmărirea întâmplărilor din parlamentul ungar.

Nu prea avem însă nădejde ca stăpânitorii din Budapesta să înțeleagă însemnătatea acestor manifestațiuni ori și dacă le înțeleg, o să facă tocmai contrar celor ce s'ar conveni: în loc să se îmblânzească și să-și dea silința să inaugureze un regim europeanesc, în supărarea ce-i cuprinde văzând cum sunt îmblățiți în străinătate, oligarhii o să potențeze încă prigonirile sălbătice.

Atâta mai și pot face. Incolo temeiului moral pentru conducerea țării și chiar simpatia ungarimei, nu au. Străinătatea îi osândește fără apel, iar în țară, dupăcum a spus-o *Lengyel* la Dobrișin, opinia publică le-o face ziarele mituite.

Și totuși, guvernul acesta se mai crede mare și — național?

Situația în Croația. În cercurile politice s'a lăsat vestea, că contele *Teodor Peiacevici*, fost ban al Croației, a fost chemat în audiență la Majestatea Sa.

Banul *Rauch Pál* a dat ordinațiune către secretarul de stat, ca să detragă stipendiul celor cinci studenți sârbi, pentru că au luat parte la demonstrațiile politice. Acești studenți sunt dintre cei cari deunăzi cu ocazul demonstrațiilor de stradă au voit să insulte și să l' toace în cap pe ban.

Programul stângel extreme. În vorbirea pe care a rostit-o la Dobrișin, primită cu mare însuflețire, *Lengyel Zoltán* a desfășurat întreg programul partidului stângel extreme. Intre altele va lupta: pentru sufragiul univereal, pentru a face pace cu naționalitățile, administrație onestă, parcelarea latifundurilor, justiție curată.

Tu îmi vorbești de lucru; da lucrez, iubesc arta.

— Dintre toate minciunile aceasta e încă cea mai mică minciună.

Încearcă de a iubi cu un amor exclusiv, arzător, devotat.

Aceasta nu te va înșela. Ideea singură e eternă și necesară. — Numai sunt artiști ca altădată, de aceia al căror instrument orb pentru gustul frumosului era vleața și spiritul, organul Dumnezelui prin care se arată ea însăși. Pentru aceștia lumea nu exista, nimeni nu știa de durerea lor; în fiecare seară ei se culcau triști, și priveau vleața omească cu o privire mirată, cum noi contemplăm furnicarul.

Tu mă judeci femeiește — Să mă plâng?

— Mă iubești așa de mult încât abuzezi judecându-mă, tu-mi găsești talente, spirit stil... — Eu! eu! — Dar tu mă faci vanitos, eu care avese orgoliul de a nu fi așa. — Vezi cum perzi deja făcându-mi cunoștința. Iată critica care te scapă și tu îți de un om mare pe domnul care te iubește.

De ce nu sunt un asemenea om! pentru ca tu să poți fi mândră de mine, căci eu sunt acela, care sunt mândru de tine. Mi-am zis:

Este ea dară care te iubește! e cu puțință! aceasta e ea? Da, mi-ar plăcea să scriu lucruri frumoase, lucruri mari, încât tu să plângi de admirație.

Din România.

A. S. R. Principele Ferdinand a asistat Duminică la serviciul divin oficiat la capela catolică din Pitar-Moșu, iar Principii Carol și Elisabeta la serviciul divin dela Mitropolie.

Familia Princiară a luat Duminică dejunul la Palatul Regal, împreună cu Măleștii Lor Regele și Regina.

Procesul unor soldați rebeli. Înaintea consiliului de războiu al corpului II de armată s'au pertractat Vineri desbatelile unui interesant proces militar, de pe vremea nenorocitelor răscoale de acum un an, interesant prin aceea, că împreună cu drama dela Stănești, formează cele două pete negre pe aureola strălucitoare a demneli purtări, avute în acele funeste împrejurări, de armata română.

Acuzații în procesul de care vorbim sunt: soldații *Steicu Dumitru*, *Oprea Stefan*, *Găvănescu Cristache*, *Ion Costache*, *Iancu Gălmănescu*, *Tudor Stefan*, *Voicu Cristea Marin*, *Tudor Marin* și *Ștan Nicolae*, toți rezerviști și concediați ai reg. 20 Teleorman.

Ultimul este acuzat, că fiind în mulțimea de rezerviști din Zimnicea, contra cărora fusese trimis dl. căpitan *Fulgulescu Teodor* cu 50 de soldați, a înzultat cu gesturi și amenințări pe numitul ofițer, contra căruia voia să arunce cu pietri.

Restul de opt sunt trimiși înaintea instanței militare pentru rebeliune, căci el urmând a fi trimis — cu alți o mie de concentrați de prin satele vecine cu Alexandria — din gara aceasta cu trenul la regimentul din T. Măgurele, nu numai că s'au opus, dar au provocat bătăi contra acelor, cari încercau să se urce în vagoane, spre a se supune ordinului de chemare.

Ceeace a făcut, ca în mijlocul acelei agitațiuni de spirite, întreaga mulțime de răsvrâțiți să se abată ca o urgie asupra Alexandriei, săvârșind cunoscutele devastări.

Ședința a început la orele 9 dimineața și a durat până la 7 seara. Au fost ascuțiți treizeci de martori, din cei 38 citați. Parte din ei au depus contra acuzaților parte au fost favorabililor, declarând cum au făcut și aceștia la interogatoriul ce li s'au luat de dl. colonel *Costescu*, președintele consiliului, că ei au fost împiedecați de mulțime de a se urca în tren și că de frică s'au reîntors în satele lor.

Dl. maior *Cireșeanu*, comisar regal, ja susținut acuzarea, dovedind vinovăția celor traduși înaintea consiliului și cerând aplicarea unei pedepse exemplare.

Aș face să se joace o piesă, tu să fii într-o loje, să mă ascuți și să mă aplauzezi.

Dar dincontra punându-mă totdeauna pe nivelul tău, e că oboseala nu voiește să te prindă?... Când eram copil, visam de glorie, ca toată lumea, nici mai mult nici mai puțin, simțul bun îmi veni târziu, dar bine plantat.

Nu știu cum am fost antrenat de ați scrie oare-cari lucruri, treacă-mi aceasta, slăbiciunea n'am putut rezista la tentațiunea de a mă face stimat de tine. Nu sunt sigur de succes? ce puerilitate din partea mea!

Ideia ta de a voi să ne unim, în scris a fost gingașă, ea m'a emoționat, dar nu vream să public nimic. Acesta e un jurământ făcut la o epocă solemnă a vieții mele. Lucrez cu desinteres absolut, și fără gânduri ascunse, fără preocupațiuni ulterioare. — Nu sunt priveghitoarea, sau pitulicea, care cu strigătul ascuțit se ascunde în fundul pădurei, ca să nu fie auzită decât de ea însăși. — Dacă într-o zi voiu para, aceasta va fi armată cu toate piesele, dar nu voiu avea nici odată aplombul. Deja imaginația mi-e stinsă, verva scăzută, frazele mele mă plictisesc pe mine însumi, și dacă mă uit la ce am scris, e că-mi place să mă impresor de suvenir, după cum nu-mi vând nici hainele vechi. — Volesc să le văd câte odată în dulap unde sunt și mă gândesc la timpul când erau noul și la tof ce am făcut purtându-le.

Din partea apărării au vorbit câțiva domni ofițeri, numiți apărători din oficiu, rămânând ca astfel să se completeze pledoariile și consiliul să pronunțe decizia.

Deschiderea expoziției »Tinerimei artistice«. A șaptea expoziție de pictură și sculptură a societății »Tinerimea artistică« s'a deschis Duminică în prezența A. S. R. Principesa Maria și a unui număr public, care se grăbi să ia parte ca de obicei la această serbătoare artistică anuală, atât de apreciată și așteptată de iubitorii de artă.

La orele 11 a. m. A. S. R. Principesa Maria, însoțită de doamna de onoare *Greceanu*, își face apariția.

Pictorul *George Pătrașcu*, însoțit de comitetul societății, întâmpină pe A. Sa, oferindu-i un frumos buchet de flori și roșind următoarea cuvântare:

»Altefă Regală,

»Doamnelor și Domnilor,

»Deschizând a șaptea expoziție de pictură și sculptură, societatea »Tinerimea artistică« este fericită de a renoi sentimentele sale de adâncă recunoștință Al. Voastre, care ati binevoit a ocroti încă dela început asociațiunea noastră.

»Istoria arată că epocile artistice au fost în mare parte opera principilor sprijinitori. Timpurile moderne au adus și un alt factor, pe lângă sprijinul dat de principii: acest factor este publicul amator.

»Privind în jurul nostru, nu putem decât să constatăm cu bucurie că și la noi, interesul public de artă se manifestă într'un mod mulțumitor. Dovadă că într'un singur an, anul trecut, s'a ridicat ca prin farmec, două muzee destinate artei naționale, vis, dorit de zece ani de către generațiile de artiști dinaintea noastră. Dovadă încă, prin largirea statutelor societății noastre anul acesta, numărul membrilor s'a întreit.

»Prin silința ce ne dăm de a lucra mereu, credem a fi contribuit și noi la dezvoltarea gustului de artă în publicul amator; dar ceea ce este mai sigur, e că publicul amator la rîndul său, ne-a dat și ne dă îndemnul de a munci din ce în ce mai bine.

»Acest raport dintre artiști și public va trebui să fie totdeauna strâns unit, spre a da rezultate satisfăcătoare, de oarece artă fără public amator și dimpotrivă, public amator fără artiști, nu pot exista.

»Sub auspiciile acestui bun început, să sperăm că vom putea pe deoparte să ne dezvoltăm cât mai mult însușirile noastre, dobândind o mai mare libertate de a lucra în domeniul artei decât până acum, și pe de altă parte se vor arăta instituțiuni prielnice dezvoltării artistice. Intre aceste din urmă, dorința noastră cea mai vie, este să avem într-o zi o sală de expoziții făcută într'adins și unde orice flor de talent să găsească ușile larg deschise spre a putea să se arate dinaintea publicului judecător.

Cu modul acesta, arta națională își va pune bazele ei solide și se va ridica cu timpul ca o artă originală cu însușirile ei proprii.

»Exprimând dar din nou sentimentele noastre de grațitudine Altefei Voastre Regale și publicului nostru amator, am onoare a declara a 7-a expoziție a T. A. deschisă«.

A. S. Regală face înconjurul expozițiunii, interesându-se de aproape de toți expozanții și de toate tablourile.

A. S. R. a reținut trei pânze, lucrate de dna *Vermont*, *Murnu* și dna *Cuțescu Kunțer*.

Au mai cumpărat tablouri, dl. *A. Simu* și dl. *V. G. Morțun*, ministrul lucrărilor publice.

După orele 12, comitetul societății a oferit un banchet membrilor, la restaurantul *Enache*. Banchetul a fost prezidat de dl. ministru *Morțun*. Au asistat pictorii *Pătrașcu*, *Logh*, *Artachino*, *Strămbulescu*, *Steriade*, *Grant*, *Basarab*, dna *Cuțescu Kunțer*. Sculptorii *Mirea* cu dna *Storck*, *Spăile*, și publiciști: *Anghel*, *Cincinat*, *Pavelescu*, *Minulescu*, etc.

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás — maeștru de monumente și pietre de cimitir. —

Fabricație proprie din marmoră, granit, seynit, labrador etc., din pietre de mormânt magazina se află în **Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.**

Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21.** Telefon 662.

Filiale: **Nagyvárad, Nagyzeben, Déva și Bánpatok.**

Monument. Pe platoul dela Țiglina, lângă Galați, se află un monument ridicat de guvernul rusesc, pe mormântul unui colonel și al câtorva soldați ruși, morți în timpul războiului dela 1877—78.

De oarece monumentul s'a deteriorat, guvernul rus a hotărât să facă altul. Așașatul militar al Rusiei la București a fost la Galați zilele trecute și a dat comanda noului monument unui sculptor de morminte din localitate.

Inaugurarea monumentului se va face în cursul lui Aprilie.

Casa Rurală.

Discursul dlui C. Stere, rostit în ședința dela 6 Februarie a Camerei Românel.

(Urmare.)

Dlor, pentru cel ce urmăresc mișcarea de idei de care este cuprinsă lumea în ultimul veac, faptul că un ministru considerat — în Rusia — ca întruparea reacționarismului, a putut să vorbească astfel, să spună astfel de cuvinte la adresa socialismului, »util« și »practic«, faptul acesta nu este o noutate decât pentru acei oameni politici din țara noastră, care prea s'au izolat sufletește de mișcarea ideilor din lumea întreagă și porniți să preamărească micile combinații de culise izvorite din starea cea nenormală a vieții noastre politice, au pierdut simțul direcțiilor în evoluția socială și politică modernă, și-au îngustat orizontul, și-au sterilizat gândirea până într'afată, încât până și programul de reforme al guvernului liberal, — cum vedeți mult mai moderat decât al unui ministru reacționar din Rusia contemporană, — lor li-se pare ca o culme de îndrăzneală revoluționară...

Și în această privință putem fi siguri de verdictul istoriei asupra vremii noastre și a oamenilor ei...

Dlor, școala clasică individualistă azi nu mai numără partizani nici în știință, nici între oamenii de stat, și prin opozițiune acestei concepții, după care libertatea individuală în sfera economică nu poate fi țărnută de intervenția statului și după care din jocul liber al forțelor economice și al intereselor egoiste ar rezulta dela sine o armonie superioară, — în opozițiune cu această concepțiune, zic, poate fi în adevăr numită socialistă adevărata concepțiune modernă, adică acea concepțiune, care în numele intereselor naționale superioare impune statului datoria să ridice anume stavile egoismului individual, datoria să ia chiar asupra-și o activitate economică care să întărească puterile vitale ale națiunii. Această concepțiune »socialistă« domină azi și în viața publică.

Din acest punct de vedere, bătrânul Gladstone spre sfârșitul vieții sale a putut, cu drept cuvânt, în fața unei delegațiuni de muncitori, să repete cuvintele unuia din miniștrii săi fruntași William Harcourt, »că astăzi în Anglia cu toții suntem socialiști, ne desparte numai modalitățile de realizare, chestiunea oportunității. Dar în orice caz nu concepția libertății nemărginite economice ar putea opri azi în cale o măsură de utilitate socială ce s'ar impune din punct de vedere al intereselor naționale superioare«.

Deosebirea între doctrina dominantă în știință și la bărbății de stat de azi, pe de o parte, și doctrina socialismului revoluționar, pe de altă parte; nu constă în această concepțiune a raporturilor între stat și individ în sfera economică, care în fond, a biruit și s'a impus peste tot, ci în concepțiunea revoluționară a noțiunii însăși a statului.

Partidele revoluționare, partidele extreme, consideră statul însuși numai ca un organ de dominațiune a unei clase, numai ca un instrument de exploatare a mulțimei în folosul clasei dominante.

Progresul social, pentru revoluționari, duce la suprimarea formei însăși de stat.

Pe când în concepțiunea noastră statul este expresiunea supremă a solidarității naționale și sociale.

Cum vedeți, un abiz ne desparte.

Mărturisesc, dlor, că spun toate aceste nu fără oarecare sfială, — fiindcă nu aș vrea să credeți că mă speriu de cuvinte.

Revoluția e un mijloc la care au recurs în momente determinate în istoria poporului atâția oameni mari. Revoluționar a fost de pildă Cavour, revoluționar a fost în vremea lui sfetnicul tronului Habsburgic Andrassy, revoluționar a fost generația de la 48... Și prin urmare dacă afirm, că nu sunt revoluționar nu pentru că aș considera că a fi revoluționar ar fi ca un fel de boală rușinoasă ce trebuie ascunsă. Nu-mi puteți tăgădui curajul credințelor mele. Mărturisesc, și vă spun aceasta d-voastră, cari cunoașteți trecutul meu, — dacă aș crede că scăpare pentru acest neam nu poate fi decât în revoluție, dacă în conștiința mea aș crede că trebuie să aleg între peirea lui și revoluțiune, eu nu aș sta o clipă la îndoială. Dar tocmai fiindcă sunt convins, că nouă nu ne este ertală politica revoluționară, că un român, care își dă seama de situația acestui stat, de forțele lui reale, de împrejurările istorice în cari e dator să-și urmărească menirea — împrejurări pe care nimeni dintre noi nu le poate nici înlătura nici schimba, — nu are dreptul de a fi revoluționar, — tocmai fiindcă am această convingere, nu sunt revoluționar, ca acțiune politică, precum nu sunt revoluționar din punctul de vedere al concepțiunii teoretice a noțiunii însăși a statului.

Să mi dați voce să citez aci odată pe mine însumi, dintr'o carte tipărită acum cinci ani, care prin urmare nu era scrisă de ocazie, o carte de teorie pură, unde discutăm noțiunea însăși a statului și unde am fost silit să combat părerile unui savant profesor din Graz, Grumplowicz, rare se apropie în vederile sale în privința rolului economic și social al statului de vederile socialistilor revoluționari. Analizând pe larg teoriile lui Grumplowicz eu am ajuns la următoarele concluziuni:

»Cu toate luptele în sânul statului, statul nu se poate reduce la o simplă expresiune a dominațiunii economice de către o singură clasă, în cursul dezvoltării istorice, pot unele clase în stat să predomine și să utilizeze mecanismul lui în folosul lor, — însă cu toate aceste statul rămâne deasupra claselor antagoniste, ca o expresiune a unității raționale și a solidarității reale, care leagă între ei pe toți membrii statului prin acel sentiment adânc de atârnată comună, care în formele lui superioare ia numele de patriotism...«

E adevărat, dlor, că un om care cunoaște istoria, un observator, nu poate tăgădui conflictul de interese dintr'un stat, nu poate tăgădui că a dispărut de mult armonia triburilor primitive omogene, că societatea, fracționată în diferite clase, adesea apare ca un câmp de luptă aprigă; însă aici este deosebirea între revoluționari și noi: noi socotim că dacă nu ajungem la antropofagie, la distrugerea reciprocă la decompozițiune, e pentru că deasupra acestor lupte se ridică tocmai statul care este acea putere de solidarizare a tuturor intereselor naționale. — Și, dlor, numai din acest punct de vedere, al solidarității naționale și sociale, se pot critica măsurile pe cari statul e silit să le ia în anumite momente ale vieții sale istorice. Înaintea interesului suprem de solidaritate națională și socială trebuie să se plece interesele înguste ale unor clase. — Proprietatea individuală, interesele marelui proprietăți pot fi legitime, dar sunt legitime numai până la acel hotar unde trec peste interesele solidarității naționale și sociale.

Și numai din acest punct de vedere puteți judeca și proiectele de față, a căror votare vi se cere.

Ca un corolar al celorce am susținut până acum, voi spune pentru a încheia încă câteva cuvinte, care socot că sunt necesare, față de concepțiunea potrivnică, ce se desleagă și din proiectele propuse de partidul conservator, cât și din cuvântările reprezentanților săi din Cameră.

Di Carp și di Delavrancea au afirmat că principa, dacă nu unică, dar principală a rețelor noastre este o administrație rea.

Di Delavrancea ne-a făcut chiar un tablou mișcător spre a învedera deosebirea între țaranul de azi dată, când, se vede, după di Delavrancea, sub fanarioți avea o administrație mai corectă și îngrijitoare, — și țaraul de azi prăpădit de... regimul constituțional!... (Va urma).

Japonia Peninsulei-balcanice.

Marea revistă italiană »D'Italia all' Estero« care are între colaboratorii săi mai multe autorități militare italiene, scrie următoarele:

În timpul mai nou presa italiană se ocupă și atrage atențiunea publică asupra Bulgariei, a cărei putere armată în anii din urmă a crescut în mod ulmitor.

În 1886, cu ocaziunea războiului sârbo-bulgar armata bulgară nu odată a dat semne strălucite de vitejie, dar un timp oare-care a comis și greșeli cari au arătat lipsa disciplinei și a spiritului de solidaritate. Această pacoste și-a avut cauzele sale interne. Statul bulgar era din cale afară tânăr, dinastia abia s'a suit de tron, în decursul celor 20 de ani și a umplut însă aceste goluri cu putere îndoită și nespasă sîrguință, și-a îndreptat greșelile așa că azi Bulgaria e Japonia Balcanului e un stat dezvoltat și întărit militarmente.

Azi această întărire o observă deja și străinătatea. Italia cu atențiune încordată urmărește dezvoltările Peninsulei Balcanice, își dă seamă de puterea armată a eventualilor dușmani sau aliați ai ei și discută această chestie nu numai în cercurile militare oficiale, ci și publicul cel mare e atras în discuție.

Războiul sârbo bulgar se poate privi de o manevră a armatei bulgare, întocmai ca și războiul chino-japonez, care n'a însemnat alta decât o manevră pentru înverșunatul războiului ruso-japonez. Războiul a deschis ochii poporului inteligent și Bulgarie tot cu aceeași sîrguință și sete a studiat instituțiile marilor puteri europene, ca și Japonia în ultimul deceniu.

Deviza l-a fost să adune din toate părțile ce era mai bun și aceasta să o potrivească în mod înțelept la cerințele, la puterea și la situația geografică a țării.

Mai departe înaltul ofițer care privește plin de admirațiune renșterea armatei bulgare zice: O populațiune numai de patru milioane, o optime a populației italiene, un budget de 135 milioane, a douăsprezecea parte a budgetului italian, rezultatul însă e că armata bulgară e pe jumătate așa de mare ca cea italiană, pentru că Bulgaria are pentru război 18 diviziuni față de 37 divizii ale Italiei, numărul batalioanelor lor e 288 al Italiei 489 în care se cuprinde și garda italiană, numită »milizia mobilă«.

O cauză a întăririi armatei bulgare e înțeleapta lege militară de apărare potrivită cu împrejurările muntoase. Până ce în Italia datorința de a fi chemați soldați sub steag e între al 19 și 39-lea an în Bulgaria e între al 26-lea și 46-lea an în floarea puterii. Legea militară din 1903 rupe cu »șirul al doilea« cu instituțiunea gardei civile și ori și care tină până la 40 de ani apt pentru serviciul militar intră în puternicul »șir prim« care în decurs de 20 de ani reprezintă floarea armatei bulgare.

Legea militară bulgară ne dă următoarele note caracteristice:

1. Folosirea cât se poate de bine a gloatei, pentru că mica țară poate trimite în război 400.000 de soldați, așadar o zecime din populația ei.

2. Mișcarea e teritorială. Rezerviștii chemați sub steag vor trebui să se înroleze la cel mai apropiat corp de armată prin ceace înrolarea merge colosal de repede.

3. Impreunarea gardei civile cu linia dințaiu.

4. Organizarea a trei inspecțiuni de armată. Trei comandamente au devenit stabile în Sofia, Stara-Zagora, Rusluc. Câte un Inspector de trupă își exerciază dreptul său peste trei divizii.

5. Completa reorganizare a artileriei. Artileria de 1904 începând e pe calea renașterii. În 1907 firma Schneider a transportat în Bulgaria 81 de tunuri cu tir repede, după sistemul cel mai nou, iar comanda tunurilor de munte s'a făcut la firma Krupp.

6. Sporirea extraordinară a bateriilor de munte. Bulgaria în vremea de azi are 18 baterii de munte pânăce Italia dispune numai de 15 baterii statornice de munte.

Aceste puține date ilustrează îndeajuns dezvoltarea ulmitoare a puterii armate a Bulgariei. Italia a luat deja cunoștință despre aceasta și contează cu Bulgaria, ca și cu un factor puternic.

Din străinătate.

Incontra francezilor. Paris, 23 Martie. »Matin« anunță, că în Indo-China de un timp încoace uneirile contrare francezilor iau măsuri tot mai mari. Agitatori din seminția »anamită« împart broșuri în cari agită încontra francezilor, îndemnând poporul să prindă armele și să se răscoale, scăpând de jugul francez, aducând ca exemplu învingerea strălucită a Japoniei în Mand-juria.

Din cauza acestor uneliri cu câteva săptămâni mai înainte la batalionul staționat în Tonking au dat de urma unei serioase conjurații pe care au sugrumat o încă în germene.

Răsunarea coreanilor. San Francisco, 24 Martie. Doi coreani au împușcat de două-ori asupra lui Stevens, reprezentantului Coreei la San Francisco, voind prin aceasta a se răsbuna pentru faptul că Stevens a sprijinit Japonia în războiul din 1904.

Apelul literaților germani pentru sărbătorirea lui Tolstoi. Berlin, 9 Martie. Un grup de scriitori germani dintre cei mai de seamă, a adresat un apel către toți literații din Germania, ca cu ocaziunea jubileului de 80 de ani a bătrânului Tolstoi, să-i facă un dar prețios. La acest apel se vor alătura probabil toți literații cu renume din lume, ca să-l sărbătorească pe nestorul scriitorilor din zilele noastre.

Reformele din Macedonia. »Times« scrie în numărul de ieri că proiectul Marelui Britanii referitor la reformele din Macedonia — nu va fi primit de marile puteri. Cu aceasta »Times« nu spune nimic nou, pentru că din primul moment s'a putut vedea, că concertul european nu ținde la autonomia Macedoniei.

Iar denumirea unui guvernator independent de Sultan și de sublima Poartă, după propunerea lui Sir Eduard Grey, înseamnă autonomia Macedoniei.

Nou comandant suprem al jandarmeriei din Macedonia. Contele Robliant, noul comandant suprem al jandarmeriei din Macedonia, vărul diplomatului italian cu același nume, care a fost și ambasador în Viena. S'a născut în Turin în 1855, acum e de 53 de ani. În 1903 a devenit locotenent-colonel și comandant de brigadă, iar în anul trecut trimisul militar al Italiei la conferința de pace.

Tulburările din Maroc. În senatul spaniol, după cum se telegrafiază din Madrid, Sanchez Roman, fost ministru a ținut o vorbire mare despre politica marocană, dorind ca Spania și pe mai departe să rămână în înțelegere cu Franța și Marea Britanie, fără ca să devieze în cel mai mic contrast cu Germania.

In El-Csar (spre sud-est dela Larache) amenință o mare primejdie pe francezi. Semnțiile de munte vecine pretind ca francezii să părăsească orașul, la caz contrar îl amenință cu atacuri. Locuitorii orașului care în cu Muley-Hafid se vor alătura pe partea semințiilor de munte.

Impăratul Wilhelm în Corfu. Din Corfu se anunță, că pentru primirea părechei imperiale se fac cele mai splendide pregătiri, casele și toate instituțiile din Corfu vor fi decorate cu steaguri nemțești și grecești. Sosirea au amânât-o din nou. Impăratul va sosi posibil numai în 6 sau 7 Aprilie, tocmai în ziua când grecii își vor serba amintirea luptei pentru libertate. În onoarea părechei imperiale se va da stagiune de operă.

Un ziar din Corfu a primit știrea din Patras, că în Sante într'un vapor au deținut un anarchist, care a fost în drum spre Corfu. Această știre însă e nebazată. Prefectul din Corfu anunță, că știrea s'a format în urma unei încercări de sinucidere din partea unui student. Prefectul cu ajutorul poliției din Atena a organizat un mare serviciu de siguranță.

Din Roma se telegrafiază, că conform știrilor primite dela ziarul »Tribuna« regele Italiei a închiriat întreg hotelul »Pimeltev« din Messina pe timpul cât va sta părechea imperiale acolo.

lăchutul »Hohenzollern« va ancora la țarm pe timpul cât va petrece părechea imperială în Messina. Pentru vizita părechei imperiale și orașul Veneția îi va face o splendidă primire. Impăratul și sulta sa în bărci decorate vor trece prin canalul Grande în castel.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 25 Martie n. 1908.

— Jubileul »Gazetei Transilvaniei«. Azi »Gazeta Transilvaniei« a împlinit 70 ani dela existența sa. Cu aceleași sentimente cu cari am salutat-o în preajma anului calendaristic, o salutăm și acum, dorindu-i cel mulți înainte, spre fala și întărirea neamului!

— Principele Iosif la Chișineu. Ieri dimineața la 6 ore a sosit la Chișineu principele Iosif pentru a face obișnuita vânatoare de prepelițe. L-a însoțit numai Libits, director al bunurilor.

Principele va sta până mâine la amiază. Vânatoarea s'a început deja ieri la prânz în pădurea dela Sinteia.

— Alt învățător la rând. Mâine, Joi, se va desbata înaintea tribunalului de aici procesul de agitație încontra statului maghiar, intentat învățătorului Nicolae Magier din Vidra.

Apărător al acuzatului va fi dl dr. Iustin Marșieu.

— Ghewalt! Ghewalt! Țara-i în primejdie! Perclunii tremură ca de năbădăși — a unui oare care îșiig »pumuntean« și patriot, că cică liga dela București, adună bani, ajută pe »valahii« din Ardeal și caută să mărească România până la Tisa. Zice îșiig mai departe în fișuca »Arad é Vidéke«, că țărânul ungar din Ardeal e jupuit și înșelat cu marfă proastă din România. Iar banii adunați îi folosesc »valahii« tot contra intereselor statului ungar. În timpul din urmă au ajuns pe plața orașelor din Ardeal, tabachere de tutun, cari sunt frumoase la aparențe, în realitate proaste. Chipul de pe ele e adevărată agitație contra Idell de stat maghiar. Pe icoană e un drapel »cu coroană valahă«, pe care-l ține în mână un voinic flăcău în opinci. Drapelul e »valah«, roșu galben-albastru. Inscripția însă: *Independența României, 10 Maiu 1877.*

»Această batjocură scârboasă din partea »valahilor« ar trebui dată pe mâna poliției, pentru că nu-i permis să mai suferim, ca să-și continue mișcările lor încontra statului nostru și pe banii noștri, așa scrie kossuthistul. Să nu te pună păcatele să deschizi vre-o tabacheră de asta, jupâne, că-i dinamită în ele și te culcă la »pumuat«!

— Semnul vremii. Ni-se scrie: Ca în univers e și-a viața unui stat. În timpul de pace și lumină se zidesc palate, se fac legi: o fericire... Treburile merg spre bine, dacă acele legi sunt clădite din pesară văltoasă și tare a duhului bun din care se adăpă făptura d'zească. Dacă însă sunt făurite din râvna închipuirii visurilor deșarte, nu vor rămânea multă vreme, sau deși vor rămânea, cu cât vor dură mai mult și cu cât vor fi mai acute; cu atât și reacțiunea va fi mai strașnică... Că reacțiunea va urma, — e postulat, e natural!

Statul nostru cel bun și de D-zeu binecuvântat de un timp încoace a pacoste, mai zi de zi, an de an, tot mereu cioplește vechia roată a legii naționalității, tale buciumul, scurtă spițele, îndreaptă năplazi și ralu-l bagă-n foc să-l îngroașe, ca așa doară doară va putea merge carul înainte...

...Dar înzadar, buclumul a putrezit, spițele s'au crepat, năplazi sunt strimbi și ralu nu a mai putut strînge, deci roata ruptă, cele alta nouă, ca să meargă carul.

Măiestrul lute s'a aflat, unu doi-trei și a făcut-o, dar nu și-a luat măsura și a făcut-o tare grea și mare și astfel carul nu poate merge înainte, se restoarnă...

— Că se restoarnă, reacționează, lată: În *Medves* (com. Timiș) nemții au prins să tragă carul cu roata mare, — adică au dat școala la stat, —

deși mai tot și acum el o plătesc. E dar tot cu carul cu roata grea și mare, vreau să le iee și limba din biserică. Și ce credeți că mai este cineva, care să prindă a mișcă la acel car, aceea lege?

— Nu!! Nu! nime!

Ca la glasul trimbiței, toată frunza și iarba de nemți s'au strîns și ca din nori negri și grei s'a ridicat și a izbucnit protestul acut: »Nu ne dăm limba!«

— Și oare nu-i acesta semnul reacțiunii?

(T. B)

— Invențiune românească. Dl Stefan Luțal din Pecica română, acum de curând a inventat o mașină de spălat rufe și tot felul de vestiminte. Construcția e foarte practică și nu tare complicată. Mașinaria care spală se poate pune pe ori ce căldare (căzan), care după ce s'a pus rufe în mașinarie, se spală în aburi și are acel avantaj, că nu rupe rufe ca alte mașini și spălătura ce s'ar găta în 2—3 zile, în jumătate de zi se găta.

— Contra duelului. În Viena apare de curând o nouă revistă intitulată »Mitteilugende Al-Deutschen Anti Duell-Liga« care are de scop, întocmai ca și cealaltă revistă »Mitteilungen der Allgemeinen Anti-Duell Liga für Oesterreich«, combaterea duelului și apianarea conflictelor pe cale pașnică.

Ea este o așa numită »Sală de conversație a contrariilor duelului«. Revista se prezintă foarte bine și este condusă de cavalerul dr. Siegesmund de Bischoffshausen.

— Regele Leopold II al Belgiei bolnav. Din Brüssel se telegrafează că regele de două săptămâni suferă de difterie și din cauza aceasta mai multe săptămâni nu va părăsi odaia.

— Știre falsă despre regele Portugaliei. Din London se anunță că »Daily Mail« a primit telegramă dela ministrul președinte al Portugaliei, conform căreia starea regelui Manuel este pe deplin satisfăcătoare. La brațul regelui nu este nici o urmă sau vre-un semn dela rana avută.

— Regele Saxoniei la principesa Pia Monica. Din Bozen se anunță, că Friederich August regele Saxoniei, a sosit cu sulta sa ieri acolo. La gară a fost așteptat de căpitanul cercului, și de Stabzner, consiler, care de mai mult timp se află la curtea din Gries a principesei Ana (Pia Monica).

— Extravagante. De câțva timp scandalurile... princiare se țin lanț în străinătate. Deunăzi a făcut sgomot a treia despărțire a contesei Montignoso, de muzicantul Toselli. Azi este vorba de ștergerea din cadrele armatei a unui prinț prusian, Ioachim Albrecht de Prusia, foarte cunoscut în Berlin pentru aptitudinile sale artistice și pentru... galanteriile sale.

Acest prinț a căzut complect în disgrație. Impăratul Wilhelm, care îl trimisese acum câteva luni să se lupte împotriva hotențioșilor, i-a primit cererea de retragere din armată, și i-a luat dreptul de a mai purta uniforma.

Acum vre-o trei ani, prințul Ioachim se îndrăgostise la nebunie de-o actriță, Maria Sutzer. Ca s'o poată lua mai târziu în căsătorie, a făcut planul ca s'o mărite cu un baron sărac, — care, în schimbul unei sume de bani, a dispărut în seara căsătoriei. Dar, când a fost vorba de divorț, acest bărbat de... paie, a făcut greutăți, și divorțul nu s'a pronunțat.

Scandalul devenea din ce în ce mai mare. Impăratul a chemat pe prințul Ioachim, care l-a făgăduit că va renunța la »baroneasa« care-l compromitea. Deși a făgăduit împăratului, prințul n'a putut rezista dragostei, și scandalul a reînceput.

Acuma împăratul a fost silit să-l excludă dela Curte.

Caracteristic e că un frate al prințului Ioachim a fost disgrațiat, în urma scandalurilor descoperite cu prilejul procesului Harden.

Mai frumos nici că se poate!

— Cum s'a îmbolnăvit Tolstoi? Despre cauza îmbolnăvirii lui Tolstoi din Petersburg se scriu următoarele: Toți aceia, cari cunosc modul și felul de traiu al bătrânului de 80 de ani, atribue cauza îmbolnăvirii ultime, că încrezându-se

În puterea sa, nu s'a crușat de loc, expunându-se la astfel de lucruri, pe cari nici oameni cu mult mai tineri decât el nu le ar fi putut îndeplini. Făcea excursiuni în toată ziua, neluând în considerare timpul cel rău. Cu ocaziunea îmbolnăvirii sale ultime, în împrejurimea satului Iasnaia Poliana, unde este casele lui Tolstoi, a fost un viitor cumplit; Tolstoi cu toate acestea nu a abzis de excursiunile sale de până acum, și într-o zi, când eră foarte frig și bătea un vânt foarte rece, de asemeni a mers la astfel de primblare. Cel de-acasă însă ore întregi înzadar au asteptat, că doară se va întoarce bătrânul. Când a sosit a fost plin de frig iar corpul eră stoiu de ghiață.

Tolstoi în crivățul cel mare a pierdut drumul, umblând 10 kilometri în direcție contrară, când în sfârșit a aflat drumul și a venit acasă. Atunci a văzut, că ar fi bine să se lase de astfel de excursiuni dar cu toate acestea în ziua următoare a plecat, dar atunci a mers călări.

— 675.000 de coroane pentru restaurarea unui frontispiciu al catedralei rom. cat. din Győr. Se restaurează foarte pompos frontispiciul catedralei rom. cat. din Győr. Pentru scopul acesta sunt votate 675.000 de cor., și banii aceștia din visteria statului ungar se vor plăti pentru că așa a poruncit dl ministru al instrucțiunii publice.

Când ne gândim, că în țara aceasta așa de săracă și prăpădită, unde popii (înțeleg pe cei rom. cat.) au atâtea moșii și atâtea averi, domni dela putere au îndrăzneală să voteze atâtea amar de bani, aceasta în adevăr e un lucru ne mai pomenit.

În anul ultim 650.000 de băieți obligați de a umbla la școală, nu au cercetat școala din cauză că nu sunt destule școli. Și într-o astfel de țară să aruncă pe lucruri de lux mai mult de 600.000 de coroane?

Episcopia dela Győr are 18.874 jughere de pământ, ne mai vorbind de capitulul care îngrășe o oaste întregă de trântori — canonici. Dacă într'adevăr le trebuie un așa splendid frontispiciu să-l facă atunci din averea lor cea mare, iar nu din darea plătită de locuitorii țării. Dacă însă e la stare așa de rea, încât în fiecare moment amenință cu demolare, atunci să o facă ei, popii catolici, să o facă episcopia.

Iată icoana cea clară, cum se aruncă la noi în Ungaria banii visteriei în vânt la porunca »domnilor« iar poporul — bietul popor plătește, iar când nu mai poate plăti ia băta și — America!

— Greva ziariștilor berlinezi. Se știe, că deputatul Gröber a înzultat pe ziariștii germani din Berlin, la ce ziariștii au răspuns cu grovă de mai multe zile, care durează și acum. Gröber, ieri în plin parlament și a cerut scuze, zicând, că și retrace cuvintele deoarece el nu a voit să atace pe ziariștii. Ziariștii se înțelege nu s'au mulțumit numai cu această satisfacere și așa greva continuă.

— Conte Mentebello și Emil Zola. Camera franceză, se știe în semn de recunoștință față de decedatul scriitor Emil Zola, — a hotărât așezarea cosclugului în Panteon, locul de odihnă al celor mai mari bărbați francezi. Ducianne Montebello ieri, — precum anunță o telegramă din Paris — a adresat o epistolă deschisă lui Clémenceau, ministru președinte al republicii, în care protestează energic, ca cosclugul marelui Zola, care a vătămat armata franceză, să fie așezat alături de strămoșul său, eroul dela Esflingen. În epistola deschisă mai departe roagă pe ministrul Clémenceau, ca întrucât cosclugul lui Zola va fi așezat în Panteon, lui Montebello să-i fie permis a lua sicriul strămoșului din Panteon și a-l așeza în cripta familiară din Montmartre.

— Moartea unui veteran. Din Mehadia ni-se scrie, că în 13 n. c. a încetat din viață veteranul de 82 ani Iacob Udrea din Cornea. Decedatul a servit ca locotenent în regimentul român banatic nr. 13.

Fie i somnul lin!

— Muzeul lui Lincoln. Patriotii americani au cumpărat farmul modest cu puținele lui case unde s'a născut Avram Lincoln, și i vor transforma în muzeu. Casa încă o vor lăsa așa cum este acum, dar vor ridica un palat de marmoră în preț de 500.000 de coroane, unde vor aduna documentele și relicevile lui Lincoln. Farmul de asemeni va rămâne în starea lui de azi așa precum Avram Lincoln și tatăl său Toma l au cultivat. Muzeul se va deschide pe seama publicului la 12 Februarie 1909, adică în ziua aniversării de 100 de ani a nașterii sale.

Jocul de cărți. La Brügg a început procesul contra antreprenorului salonului de cură din Ostende, Maquet, pentru călcarea legii jocurilor. Au fost chemați 72 de martori. Ca experți sunt sase profesori de matematică. Din dezbaterile din ziua întâi rezultă că în 1907, Maquet a câștigat în jocul de ruletă nouă milioane, iar la bacarat 108.000 franci. În 1906 veniturile lui au fost de 2.200.000 de fr. Cifrele acestea arată cu câtă patimă se joacă acolo. Ostende înrecuse Monte Carlo.

Nu mai era nici o taină că în saloanele »Cercului privat« din Ostende înfiorea jocul de hazard, deși legea belgiene îl opresc. Dar autoritățile închideau ochii, căci jocul contribuia foarte mult la avântul Ostendei. În anul 1903, când regele a sancționat legea contra jocului era temere că vizitatorii se vor rări. În adevăr la început au venit mai pușini, dar în urma măsurilor luate de Maquet, care a început să ducă pe cei mai celebri virtuși, și cântăreți să organizeze serbări, etc., numărul vizitatorilor a sporit iarăși considerabil. Maquet avea mai multe saloane de joc la noroc și în Paris, dar a fost expulzat.

— Telefon fără sârmă. Din Cristiania se telegrafiază: Ziarul »Morgenbladet« anunță că profesorul Birkniad a făcut încercări cu telefonul fără de sârmă. Se zice, că iar îl succes a vorbi dela universitatea de acolo, cu stațiunea Frognerkilen. Invenția deocamdată o ține în secret.

— Imoralitate sau nu? Am publicat și noi deunăzi știrea că academia franceză a refuzat să primească un legat de 100.000 de lei lăsat de o americană în scopul de a se ajuta cu acești bani la moralizarea poporului francez.

Academia și-a motivat refuzul pe faptul că nu este admisibil, ca o instituțiune oficială să recunoască cum că într'adevăr ar domni în Franța o imoralitate atât de mare, încât să fie nevoie ca academia să lupte împotriva ei.

Jules Claretie, membru al academiei franceze și administratorul comediei, își apără în »Le Temps« țara de ponosul imoralității.

Claretie arată cât de mult a contribuit la răspândirea acestei reputații supărătoare literatura pornografică, ce, de câțiva ani, a luat un avânt extraordinar. Cu acest prilej Claretie face o observație foarte curioasă. S'ar crede că toate cărțile cu titluri strigătoare, cu ilustrații obscene sunt exportate în toată lumea, după ce librăriile din Franța și din Paris mai cu seamă și-au »făcut stockul«. Nu e de loc așa.

Aceste cărți sunt anume tipărite pentru străinătate, și editorii fac afaceri minunate, dovadă că se înmulțesc în fiecare zi. Este cum s'ar zice, o literatură »de export«.

Dar, cu drept cuvânt, Claretie se întrebă: pen-

tru ce volumele pornografice cari se vând cu sutele de mii de exemplare în America de pildă, nu sunt oprite, confiscate? Dacă ar fi tipărite în limba engleză, desigur că ar avea această soartă. De ce numai pentru faptul că sunt franțuzești, să se bucure de toată libertatea.

Teatrele zise »de boulevard« și literatura pornografică au făcut Franței o reputație pe care n'o merită.

— Hoție în ziua mare. Din Berlin se telegrafiază: Ieri în ziua mare, în mijlocul orașului niște hoți au făcut încercare de furt la comerșantul de mobile Berstein, pe care l-au atacat în prăvălie rănindu-l greu. Pe făptuitorii nu l-au prins. Poliția a promis 1000 de mărci aceluia, care va da de urma făptuitorilor.

— Din ale justiției italiene. Din Roma se telegrafiază, că ministrul de justiție a promis în parlament, că Cifariello, artist sculptor, care și-a omorât frumoasa lui soție, va ajunge înaintea justiției. În parlament, anume deputatul Pozzo a interpelat pe ministrul de justiție în chestia aceasta și de data aceasta a amintit și de cazul acela îngrozitor imposibil al asasinării primarului Castello, ai cărui ucigași de 7 ani de zile stau în închisoare preventivă.

— Catastrofă pe lac. Din Ratzenburg se telegrafiază, că »Domfahre« barcă cu motor, care circula între Bach și Damhof, ieri sara la orele 9 s'a scufundat. Dintre cei 14 inși câți au fost în barcă 4 au scăpat prin înnotare iar ceilalți 10 s'au înecat.

— Explozie teribilă. Din Sant-Yago de Chille se telegrafiază, că ieri seara s'a întâmplat o explozie teribilă în fabrica de praf de pușcă de lângă locul Batako și întreg stabilimentul a zburat în văzduh. În urma exploziei mai multe sate vecine au fost nimicite și multe sute de oameni și-au pierdut viața. La locul catastrofei au fost trimise trenuri de scăpare. Paguba până acum nu s'a putut stabili.

— Dramă sângeroasă într-o închisoare. În închisoarea din Orel (Rusia) s'a întâmplat următoarea dramă feroasă: Revoluționarii Blochim, Poikov, Sabenski, Rosirev și Pederodcov au făcut încercare să fugă. Anume în orele de plimbare au omorât pe cei doi păzitori și luând armele acestora au voit să iasă din curtea închisorii.

Încercarea lor de scăpare însă a fost observată și sentinela s'a luat după ei provocându-i să stea, revoluționarii însă nici că au băgat în seamă provocarea sentinelei, la ce sentinela a tras foc omorându-i pe loc pe toți cinci.

— Aventura automobilistilor. Ziarul »Martin« publică următoarea telegramă despre aventura unor automobilisti:

Automobilul Züst în 21 cri. a sosit în apropierea orașului Springvale, când deodată automobilistii au auzit urlete de lupi. Privind îndărăt au văzut, că un grup de vre-o 50 de lupi aleargă după ei. La aceasta automobilistii au dat viteza mare, dar în graba lor au comis o greșală, și automobilul s'a oprit. Când lupii au sosit în nemijlocia apropiere a automobilului au început să sune din corn, la ceace lupii s'au retras puțin; automobilistii au folosit acest timp încercându și puștile. Tocmai la timpul potrivit deoarece 2-3 fiare au început să prindă de pneumatică. În câteva momente 24 trupuri au acoperit pământul la ceace ceilalți au început să mănânce din corpurile moarte. În acest interval automobilistii au reparat greșala și au cam șters-o.

Despre alt automobilist se spune că în Saint Chafray a avut altă aventură. Viața lui adică a fost amenințată de un vultur uriaș. Când regele paserilor s'a slobozit la călător, acesta, cu o ochire bine nimerită l-a trântit.

Înzadar! curioasă țară este America!

— Matzky Károly, cofetar în Arad, recomandă pentru sezonul carnavalului cele mai fine prăjituri de thee și bomboane. Fabricație proprie.

— Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume! — Crema de față Regina, care pentru însușirea neîntrecută de frumșetate la expoziția din 1900 la Paris a fost premiată. Crema Regina, curăță fața în timpul cel mai scurt față de orice catifelată. Un borcan 1 cor. 40 fil. Pudra Regina de cea mai bună dintre pudrele de până acum cunoscute. Se vând în culoare albă, roză și cremă. O șcutulă 1 cor. 40 fil. Săpunul crema Regina, e săpunul cel mai bun de toaletă pentru înfrumșetarea feței. O bucată 70 fil. De vândut la laboratorul hemical al lui Temesváry József, apotecar, Szeged, Petőfi Sugár-ut și la Török József, apotecar, Budapest, Király-utca.

— Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra firmei Raab Károly, fabricant de instrumente muzicale în Zombor, ale cărui instrumente muzicale le recomandăm cu căldură, deoarece sunt recunoscute pretutindenea de bune. Aceasta firmă care furnizează nu numai în țară ci și în România și Serbia e recunoscută de solidă și cu serviciu prompt, și-a ajuns cel mai mare renume. Firma amintită trimite ori cui cataloguri ilustrate gratuit și porto franco.

Ultime informațiuni.

Cehii demascând pe oligarhii maghiari. »Nase Slovensko«, revista cehă, ce apare în Praga anume pentru *apărarea slovacilor din Ungaria* în numărul său din urmă, scris în limbile slovacă și cehă, demaschează toate ticăloșiile regimului oligarh din Ungaria. În presa maghiară face mare supărare îndeosebi articolele despre *reforma electorală, procesul dela Cernova și »Pot oare cehii să se alleze cu urgenții?»* În acest articol se arată — după cum traduce »Budapesti Hirlap« dela 25 c. că orice apropiere este imposibilă, deoarece: »cei cari dela dualism încoaci stau în fruntea Ungariei nici nu sunt maghiari. Ci sunt o *adunătură de răufăcători*, cari au pus mâna pe putere și exploatează țara ca și cămătarul pe victima sa. Nu sunt aceștia maghiari nici din punct de vedere al etnografiei, nici din punct de vedere de drept politic și etic«.

Reproducând aceste și alte șire și mai aspre, numitul ziar apostrofează pe dizidenți, denunțând că iată, în ce societate se află, iar pe guvern îl invită să fie mai energic față de presa din străinătate!

Ar fi el, dar n'are — puțință!

Teroare în comitate. Comisia permanentă a comitatului Trencsén în ședința sa din urmă a comis un act pentru care desigur va binemerita dela — patrioți. A redactat o adresă către episcopul Bende Imre, rugându-l ca pe Andrei Cvincek, preot, Felsőszücs și pe Ián Kluch, preot în Alsósücs să-i transfere în alte sate, deoarece sunt — panslavi. Minunea minunilor însă: episcopul a zis că *nu-i transferă*, deoarece sunt preoți de treabă, dar îi va admonia să se abțină dela ori ce — politică!

In favorul ovreilor din România. Ca și când în Ungaria naționalitățile, milioane de autochtoni, ar trăi ca în rai și n'ar suferi nici o prigonire, presa maghiară are tupeul să se ocupe de *prigonirea ovreilor din România*, pe cari ci că guvernul în loc să-i facă deopotrivă cu ceilalți cetățeni, înspăimântându-i, nu-i lasă să *trăiască* la sate. Îndeosebi pe prefectul din Iași îl acuză presa maghiară, care a dat poruncă aspră primarilor să nu-i rabde pe ovrei în sate.

Se înțelege, presa maghiară și de astădată este perversă. Scrie ca și când ar fi vorba de ovrei născuți în țară, pe când guvernul românesc, conform legilor țării, ia măsuri în contra *invaziunii ovreilor din Rusia*. Dl prefect George Kernbach (cunoscutul poet George din Moldova) și d-sa a luat măsuri numai contra leproșilor din Rusia, cari de altfel sunt o mizerie și pentru Galiția și pentru Ungaria. Dacă-i iubește atât de mult, așeze-i guvernul ungu-resc: la Dobrițin și Kecskemét...

Economie.

Directori de bancă baroni.

Un interesant entrefilet găsim în »Budapesti Tagblatt« dela 14 c., care aruncă ciudate raze asupra unor cercuri de conducere a băncilor mari ungurești din patria noastră. Special însă sunt caracteristice părerile ce par a domina la Curte asupra persoanelor conducătoare dela unele bănci mari ungurești, asupra căror vederi scriitorul articolului se vede a fi bine informat.

Din incidentul jubileului de 50 de ani al existenței primei societăți ungare de asigurare generală, se zvonește, că directorul general al acesteia Ludovig de Ormódy să fie ridicat la rangul de baron.

»Asfel de zvonuri — zice foaia pestănă — de regulă nu se pot controla imediat.

Fapt este însă, că faime de natura aceasta abia atunci ajung în publicitate, când propunerea făcută prin ministrul de interne și deliberată în consiliul de ministrii a fost deja iscălită de M. Sa. Că încât privește cazul Ormódy aceasta s'ar fi întâmplat deja, nu se poate ști. Posibil este, fiind vorba de un om, care și-a câștigat mari merite pentru prosperarea societății, și care este deja consilier de Curte și membru al Casei Magnaților, deci nu poate fi distins decât încă prin baronie.

Însă trebuie să se calculeze cu aversiunea cu care regele preîntîmpină orice baronizare când se tradează de directori generali. Este un fapt confirmat, că multe dintre propunerile consiliului ministerial pentru acordarea baroniei unui sau cutărui »om mare de bancă«, au dispărut într'un pulpitu din cele mai ascunse ale mesei de scris a M. Sale.

Regele acordă foarte lesne sancțiune când se tradează de un mare industriaș merituos și bogat. Dar ca un director de bancă să fie făcut baron, de așa ceva nu vrea să știe nimic. Și în timpul domniei Sale de 60 de ani, numai în cazuri de tot excepționale s'a putut întâmpla, ca conducătorul unei bănci mari să primească titlul de baron.

Ei, Curtea este mult prea bine informată asupra tuturor manifestărilor vieții politice, mercantele și sociale, decât cum crede opinia publică. Lui Ludwig de Ormódy probabil nu i-se va refuza titlul de baron, căci în Viena se știe, că un institut de asigurare nu este o societate de bancă. Și se știe, că la un astfel de institut afacerile se desvoaltă în limite mult puțin bine fixate, și nu sunt date palejurile unei păgubiri de voe sau de nevoe a clientelei. Din acest motiv și antecesorul lui Ormódy, Lévy a primit baronia ungară.

La locul competent se pune foarte mare

fond pe etica afacerii, ce o conduce cece are să fie distins. Și acum va judecă unul sau altul, oamenii serioși gânditori sunt deja de mult în clar asupra unui lucru. Anume, că etica multor afaceri mari, în prima linie însă a multor întreprinderi mari de bancă nu este deloc ireproșabilă. Noi avem chiar societăți mari, unde directorul general nu o să răspundă unui acționar, care caută să arăte imoralitatea unei transacții. »Morală nu este la ordinea zilei!«

Noi avem directori generali, cari în viața lor sunt tot atât de firmi ca și în afacerile lor, cărora și cel mai sever critic nu le va putea găsi nici cea mai mică urmă de procedere imorală, sau de desaprobat. De altă parte este un fapt nerăsturnabil, că există la noi directori de bancă, cari pășesc în toga lui Cato și cari nu se mai pot reculege din admirația proprie. Și aceasta din simplul motiv, că câștigă averi mari, realizează profite curate mari și li-se închină puterii lor capitaliste mii de persoane avizate la credit: negustori, funcționari, aristocrați. Așți »general-puternici«, cari cred, că stau sus de tot pentrucă o sumedenie de lipsiți de parale li-se căciulesc, n'au nici idee că de mică le este trecerea la marele public, la milioane, cari n'au nevoie de ei. Și nu își pot da seama cât de jos, jos de tot stau în respectul acestei opinii publice, și cum acele cercuri sunt luate în zeflemea, cari îi invrednicesc de alăta cinste numai, ca la caz de nevoe să aibă protecția lor pentru afaceri.

În Viena, la locul dătător de măsură, se știe însă cine sunt »Domniile Lor«, sunt cunoscuți atât ei cât și etica afacerilor lor. Și chiar dacă oportunități i-ar ridica în ceruri, baronia ungară nu o vor căpăta. Nicodată!«

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 25 Martie 1908

INCHEREA LA 1 ORĂ

Grâu pe Apr. 1908 (100 kg.)	23 40—23 42
Secară pe Apr.	20 96—20 98
Ovăș pe Apr.	15 30—15 32
Cucuruz pe Mai 1908	13 30—13 32

INCHEREA LA 4 ORE

Grâu pe Apr.	23 42—23 44
Secară pe Apr.	21 02—21 04
Ovăș pe Apr.	15 30—15 32
Cucuruz pe Mai 1908	13 30—13 32

Prețul cerealelor după 100 kg. x fost următorii:

Grâu	
de Tisa — — — —	22 K. 60—24 K. 30
Din comitatul Albei — —	22 » 60—23 » 80
De Pesta — — — —	22 » 30—23 » 90
Bănățenesc — — — —	22 » 35—23 » 40
De Bacica — — — —	22 » 50—23 » 70
Săcară — — — —	21 » ——21 » 10
Orzul de nutreț, calitatea I.	14 » 90—15 » 10
» de calitatea II — —	14 » 70—14 » 90
Ovăș » — — — —	16 » 30—16 » 50
» » — — — —	15 » 80—16 » —
Cucuruz vechiu — — — —	— » — — — —
» nou — — — —	13 » 30—13 » 55

BIBLIOGRAFIE.

A apărut în tipografia »B. H. Hargulius« din Bacău, »Irena« dramă în patru acte de d. soara Nell Cornea. Această dramă a fost bine apreciată de toate revistele de samă dela noi și din România. Preț 1.50 cor.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor proprietar George Nichin.

Hai să dăm mână cu mână Cei cu inimă română

și numai dela comercianți români să cumpărăm
Cine va cumpără în anul acesta (cel puțin de 5 ori) dela comerciantul român: **F. A. Degan din Fiume (Postafiock Nr. 163)** va primi de anul nou un călindar românesc de părete gratis!!

Așa un călindar frumos nu a mai apărut până acuma. Pentru cei interesați amintim, că conține un Bloc (carte) cu 365 foi în care se află toate sărbătorile noastre. Va avea și o corfă frumoasă pentru epistole sau lucruri de mână și pe deasupra, reprezentă în pictură artistică și portul Fiume.

Acest calendar împodobește ori-și-ce salon deci recomandăm să nu lipsească din nici o casă românească.

Cereți prețurent românesc gratis! Degan trimite (franco) în un pachet de 5 kgr. și mai multe mărunțișuri.

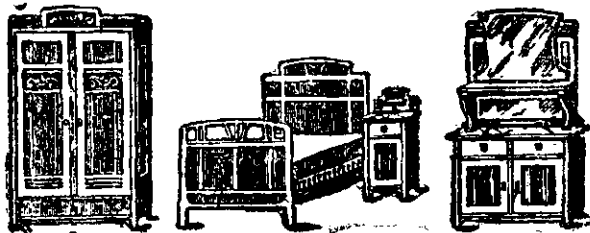
Mulți îi laudă cafeaua cea bună, care costă 1 kgr. numai 1 fl. 20 (2 cor: 40), apoi Tea aromatică, Portocale dulci în corfă de 5 kgr. Ciocoladă, «Aparat pentru fertul laptelui tare practic». Mandule, Sardine,

Stafide etc., pe cari la el în totdeauna le aflăm proaspete și cu prețul cel mai ieftin. Cei mai de frunte români comandă dela el. **Faceți comandă de probă frați români și vă veți convinge.**

Scrieți românește!

ANUNȚURI

primește administrația »Tribuna« pe lângă prețurile cele mai moderate.

Fabrică de mobile.

Cele mai ieftin isvor de a procura mobile e în **TIMIȘIORA.**

Mare magazin cu tot felul de mobile pentru mirese, dormitoare, saloane, cafenele, hoteluri etc., dela cele mai simple până la cele mai elegante.

Primesc tot felul de aranjamente pentru biurouri de cancelarii și bolte, pregătirea meselor de biliard după deseme date sau planuite și desemnate de mine; nu altcum și tot felul de lucruri și mobile pentru edificii cari aparțin branșei măsuritului.

Onoratul public poate fi sigur de lucruri solide și serviciu prompt.

Mobile se dau și pe lângă preț plătit în rate lunare.

În așteptarea comenzilor, rămân cu deosebită stimă:

FORMAYER ALBERT

fabricant de mobile în

Temesvár
Gyárvaros, 3 király-u. 6.

Oravicza
Pé-ateza.

Cine dorește ghete

= frumoase și trainice să se adreseze lui =

Bolezni Antal

pantoflar de dame și domn. (Arad, Salac-utca No. 2.) unde se face tot felul de ghete și pentru cel mai gingaș picior.

Comandele din provincie se săvârșete prompt.

Înștiințez pe on. public că mi-am mutat măcelăria pe Szabadság-tér în edificiul teatrului vechiu unde, vind carne proaspătă de porc cu 68 cr. Untură curată cu 68 cr., slămina, cu 68 cr., șunca afumată cu 90 cr. înainte 80 cr. cotlete 90, coaste 72, picioarele cu 60, mașele cu cele mai favorabile prețuri de zi. Mațe și săpun de uscat de casă, varză acră, napi crastaveți și pipărci se pot căpăta în măcelăria lui **Garay Károly**, în Arad pe Szabadságtér.

Cel mai mare magazin și atelier de reparat biciclete și mașini de cusut din Arad.

Hammer Vilmos

Maestru de electricitate

Arad, Szabadság-tér 7. Telefon 96.

Pfaff și Singer. Mare asortiment și cel mai ieftin magazin de mașini de cusut **Minerva** cu roată și biciclete Puch și Premier precum și părți constituante de mașini, plăci de gramofone. — Ace de mașină de cusut veritabile englezești. Condiții de plată favorabile. Mare atelier special de reparaturi.

Făină de orez, perli de dinți, cosmetecuri de bărbierit cea mai fină calitate.

RIEDL ÖDÖN

fabricant de pepteni și prăvălie de garnituri de păr pentru dame — săpun, perii, parfum și mărunțișuri.

Arad, József főherceg-ut 9. (vis-a-aviz de biserică nouă evanghelică.)

Telefon 572.

Tot felul de lucruri în branșa aceasta, lorgnete de scoică brună și deschisă, os de elefant, de os veritabil de bivol ș. a. repararea cu prețuri favorabile.

Pomadă de mustață, perii de mustață, pungușite de mână și portmoneuri, bricege, briciuri țarțari. Isvorul cel mai ieftin de unde se pot procura.

MAȘINI DE VORBIT GRAMOFOANE

de la 7 coroane în sus.

Cea mai ieftină sursă de a se procura în Ungaria și România.

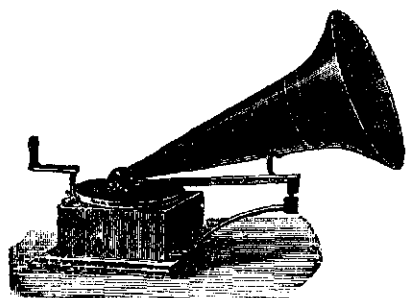
Inregistrații de cânt și muzică, cele mai celebre cântări ale României, muzica militară și lăutari. Soluri de concert, monologuri, cupleuri ș. a.

Tóth József,
Szeged, str. Könyök nr. 3

Mare prăvălie de gramofone.

— Catalog de prețuri gratuit. —

• Cel mai potrivit Dar de Sărbători. •

Correspondență în orice limbă.
Nouă plăci românești!

Prima fabrică de mobile de fier în Ardeal!

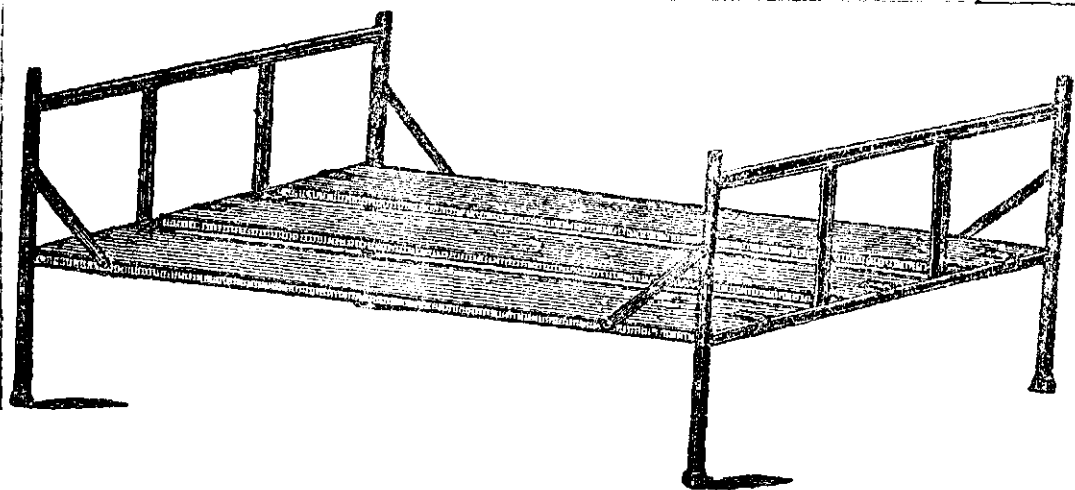
Mihájlovits György Lajos

Kolozsvár, Unio-utca 21.

Săvârșește tot felul de lucruri ce intră în specia aceasta, precum: lavalouri, paturi, dulapuri de noapte, paturi de copii, somiere de sîrmă de oțel, paturi tapetate de închis, cuiere de haine, mobilă în parte de fier, coșuri de lemne, ținătoare de cărbuni, cu poleială în diferite colori și executare de lux. Mai departe montare de casarme, locuințe de pompieri, spitale, internate, școli, institute, cafenele și restaurante. Mese, bănci și scaune de grădină.

Recomandând industria mea specială și bine aranjată, rog totodată pe onor. public pentru binevoitoarele comande.

SPECIALITAȚI: somiere de sîrmă de oțel, cari se fac după măsură ieftin și curând.

Acuma a sosit

Untura de peste proaspătă
de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

Prețul unei sticle 2 coroane.

Contra

supărărilor reumatice

este escelentă

Spirtul Reuma

Incercat de atâtea ori cu succes.

Prețul unei sticle 80 fileri.

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás
Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

Fondată în 1885.

Peterka Lajós

Fabrică de ciasornice de turn, angajată cu contract de capit. Budapesta.

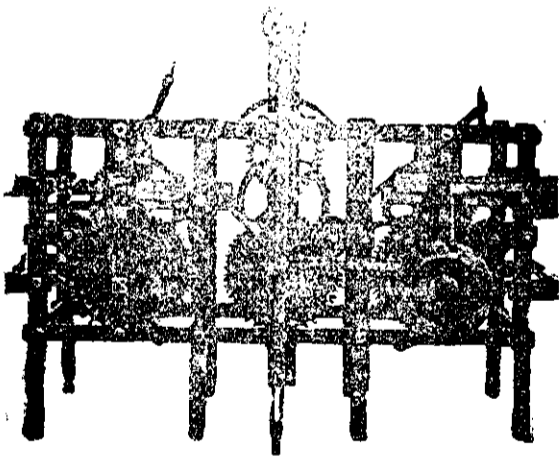
Budapesta IV., str. Bástyá nr. 22.

Prăvălia :

IV., strada Váci nr. 57.

Face pe lângă prețuri moderate și garanție de mai mulți ani ciasornice de turn — școli — castele și casarme, primește de asemenea și repararea lor.

Fiind chemat se duce ori unde în persoană, budget face gratuit și îl trimite porto-franco ori cui.

B. GOLDSTEIN
BRASSO
KOLOSTOR UTCZA 21 sz.
fabricare de tot felul de corsete pentru
dame, fete și copii.
Corsete pentru a ține corpul drept, vătuire, corsete pentru sarcină și lăptat.
Catalog ilustrat gratuit și porto franco.
Calitatea cea mai ieftină și cea mai bună
și mai fină.

Nou! INDUSTRIE MAGHIARĂ! **Nou!**

Cele mai bune stropitoare de vii ale prezentului.

Succesul universal al unei invențiuni - maghiare!
Descoperirea lui LUGOSI FERENCZ.

A cutreierat deja lumea întreagă și o folosesc cei mai renumiți proprietari de vii

Stropitoarea de vii
fiindcă e cea mai bună, cea mai perfectă din timpul prezent și se economisește mult timp și materie, nu se strică, garanție pe 5 ani. Singurul fabricant:

Lugosi Ferencz în Czepléd.

Nou! Catalog de prețuri gratuit și porto franco. **Nou!**

Negustorilor prețuri reduce.

In atențiunea proprietarilor de
mașini agricole și mori!

Mă angajez să fac tot felul de lucruri de măsur pentru mașini agricole și aranjări de mori, cu prețurile cele mai moderate.
Pentru lucruri în provincie mă duc ori unde în persoană.
Solicitând binevoitoarea încredere.

Sunt cu deosebită stimă:

KAMISITY SCH. JÁNOS,
măiestru de mașini agricole și mori.
UJVIDÉK, Temerin utca 36.

Au sosit noutăți de primăvară!

Intorcându-mă din călătoria mea pentru târguești, aduc la cunoștința onoratului public, că

mi-am asortat din nou prăvălia mea de mode pentru dame și domni.

Stofe negre și colorate pentru costume, de lăinuri frumoase franceze, zefire englezești pentru bluze, cretoane, voiluri, stofe pentru haine de case și negligouri, toiluri colorate, picheturi. Mare asortiment în mătăsuri pentru rochiile și bluze. Mai departe dantele, aplicații și șireturi de garnitură, panglici șișine, cordoane de mătăsă și de elastic. Pânză de bumbac și de ață. Albituri pentru dame și bărbați, ștergere, garnituri de cafea și de damast. Covoare, perdele, coveturi de pat și de masă stofe de mobilă și mai multe articoli care nu se pot înșira aici.

Ciorapi lucrați de robii pentru dame, bărbați și copii.

Cu toată stima:

George Jancovici,
Arad, Strada Forray 2.

Principiu: folos puțin și mare circulație.

Serviciu conștiencios!!!

Serviciu conștiencios!!!